

Okrogla miza: „Prostorska mobilnost, trajnostni razvoj in razvoj človeških virov“

Ljubljana,

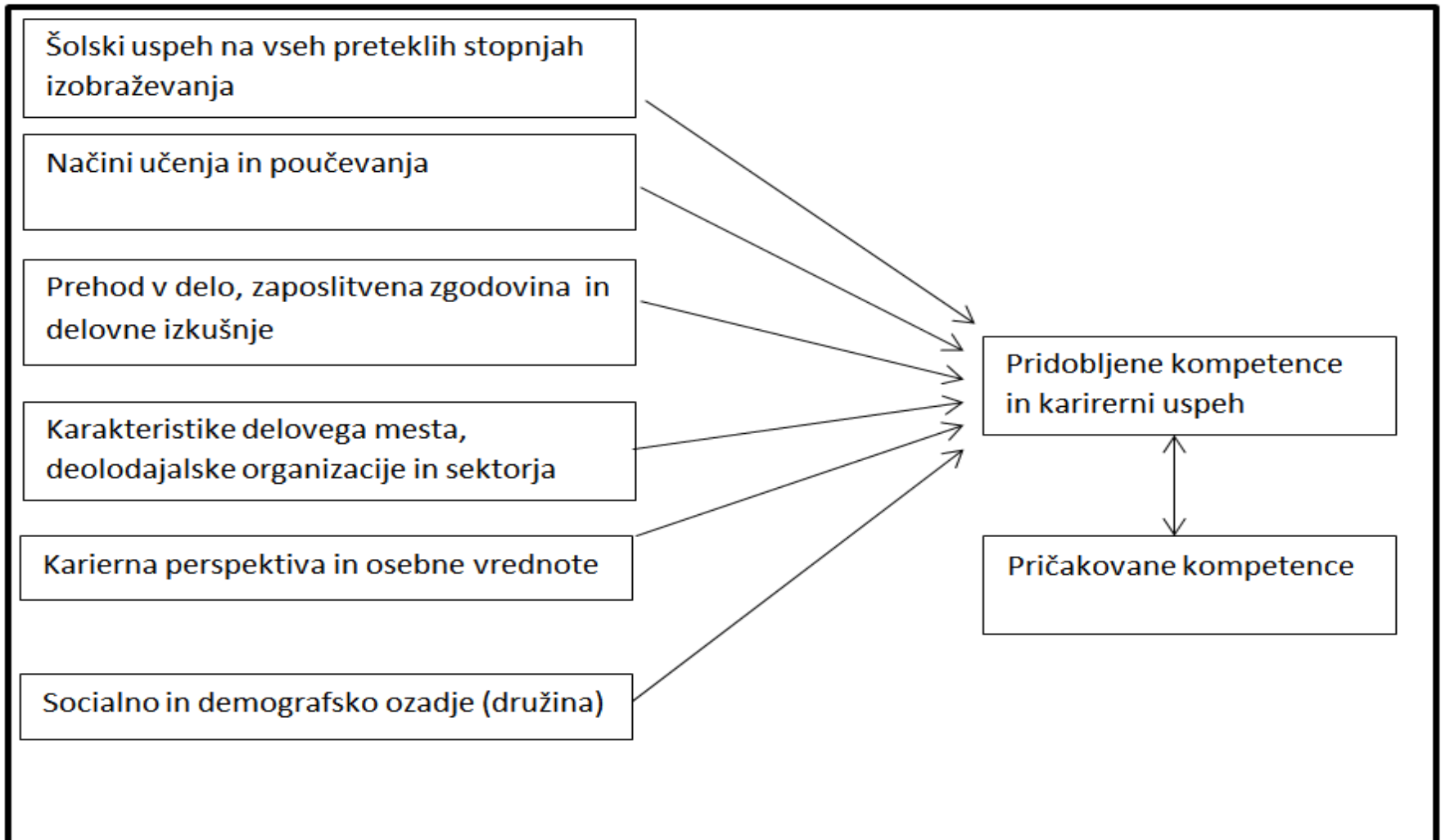
15. DECEMBER 2015

Nastopajoči:

- 1. Samo Pavlin, FDV – UL,**
- 2. Matjaž Uršič, FDV – UL,**
- 3. Drago Kos, FDV – UL,**
- 4. Marjan Hočevar, FDV – UL**
- 5. Simona Zavratnik, FDV - UL**

1 Izobraževanje in razvoj človeških virov

Model dosežene stopnje kompetenc

IZZIVI RAZVOJA KOMPETENC (TEICHLER, 2009)

- V kakšnem obsegu naj izobraževalni sistem pripravi ljudi za delo? Kakšen je relativen pomen različnih vrst kompetenc za uspešno zaposlovanje in zaposljivost?
- V kakšni meri se zahteve delovnih mest po kompetencah razlikujejo glede na poklice, gospodarske sektorje in države? Ali smo priča stabilnosti tradicionalnih vzorcev, konvergenčnih trendov ali drugih dinamik?
- Kakšna je relativna vloga izobraževalnih ustanov pri razvoju poklicno ustreznih kompetenc - v primerjavi s socialno-biografsko ozadjem, ugledom visokošolskih institucij, in ostalih učnih izkušenj na delovnem mestu?
- Kako naj se izobraževalne institucije odzivajo na zahteve delodajalcev?

BREZPOSELNOST IN ZAPOS LJIVOST

Brezposelnost in ekonomsko socialna kriza med mladimi v številnih evropskih državah sta v zadnjih letih odprla številne razprave o razvoju kompetenc. Pri tem ne gre prezreti opozorila, da imajo izobraževalni sistemi pri zaposlovanju mladih diplomantov omejeno vlogo. Verjetnost zaposlitve je poleg izobraževalnega programa odvisna od številnih dejavnikov kot so gospodarski ciklusi, socialno in demografsko ozadje diplomantov ter v zadnjem času vedno bolj tudi demografske spremembe.

ZAKAJ MERITI ZAPOS LJIVOST DIPLOMANTOV?

Razvoj in evalvacija programov

Promocijske aktivnosti

Sodelovanje s profesionalnimi združenji in delodajalci

Potrjevanje programov

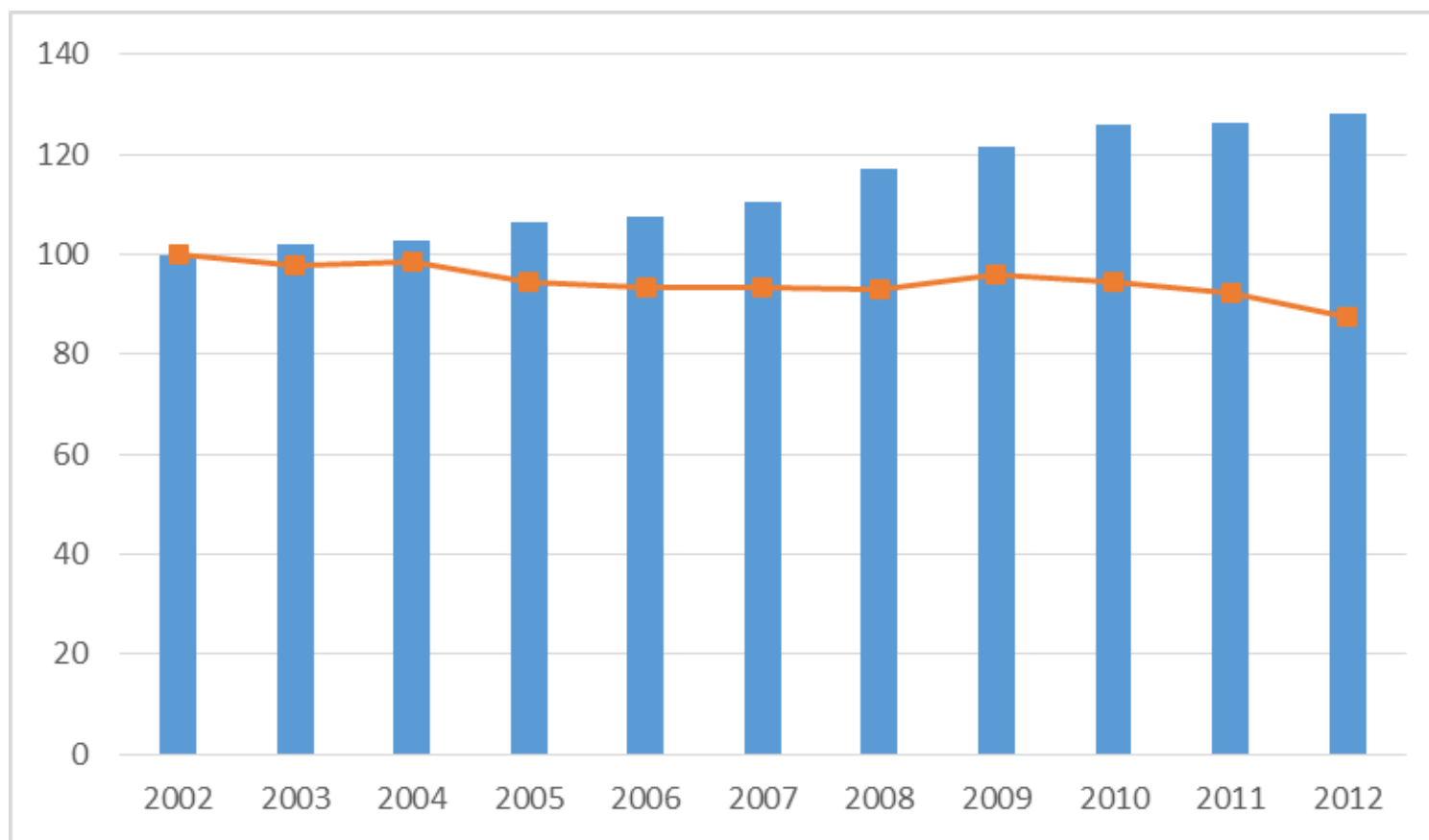
Pomoč diplomantom pri iskanju zaposlitev

Zagotavljanje kakovosti

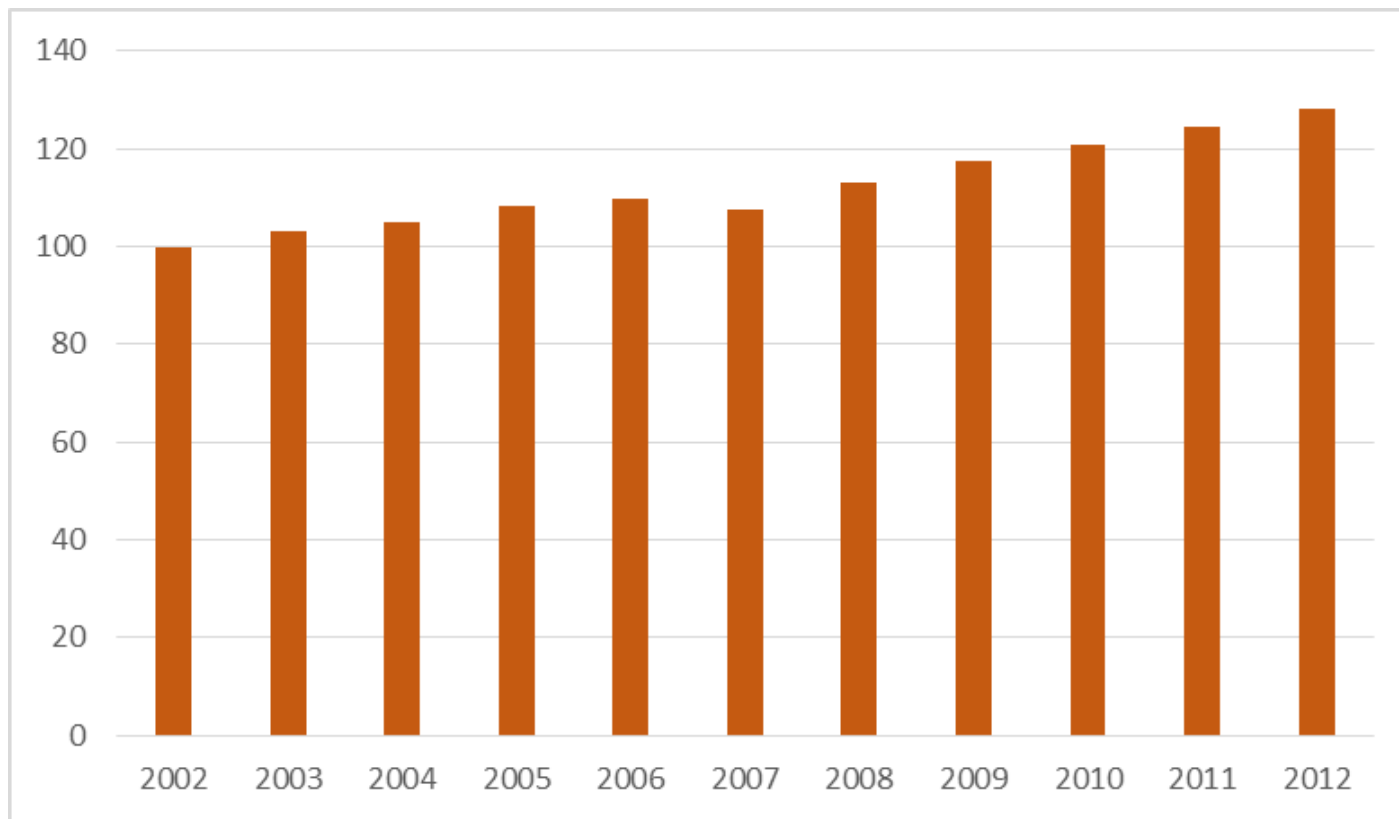
2 Kreativna prekarnost

- Primer nestabilnosti pri zaposlovanju visoko izobraženih oseb (fleksibilizacija delovnih pogojev...)
- Problem definicije kreativnih oseb, skupin in posledično analize njihovega stanja...
- Problem idealiziranja ‚kreativnega zaposlitvenega statusa‘ (samozaposlitev in življenjski stili, neformalnost...)
- Generacijski konflikt...???

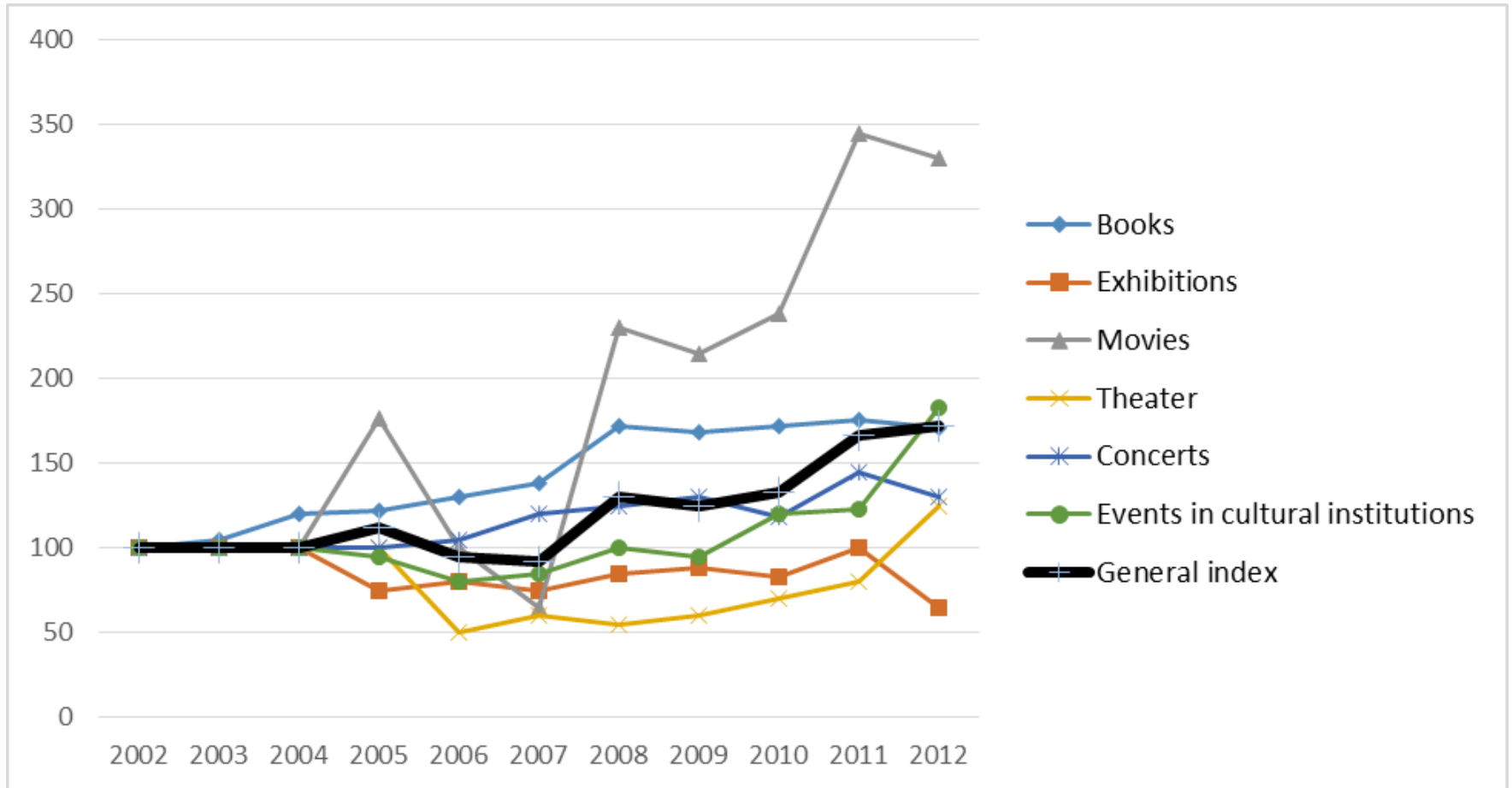
Število zaposlenih (plavi stolpec) in povprečna mesečna plača (oranžna črta) (preračunano na podlagi indeksa 100 za leto 2002)

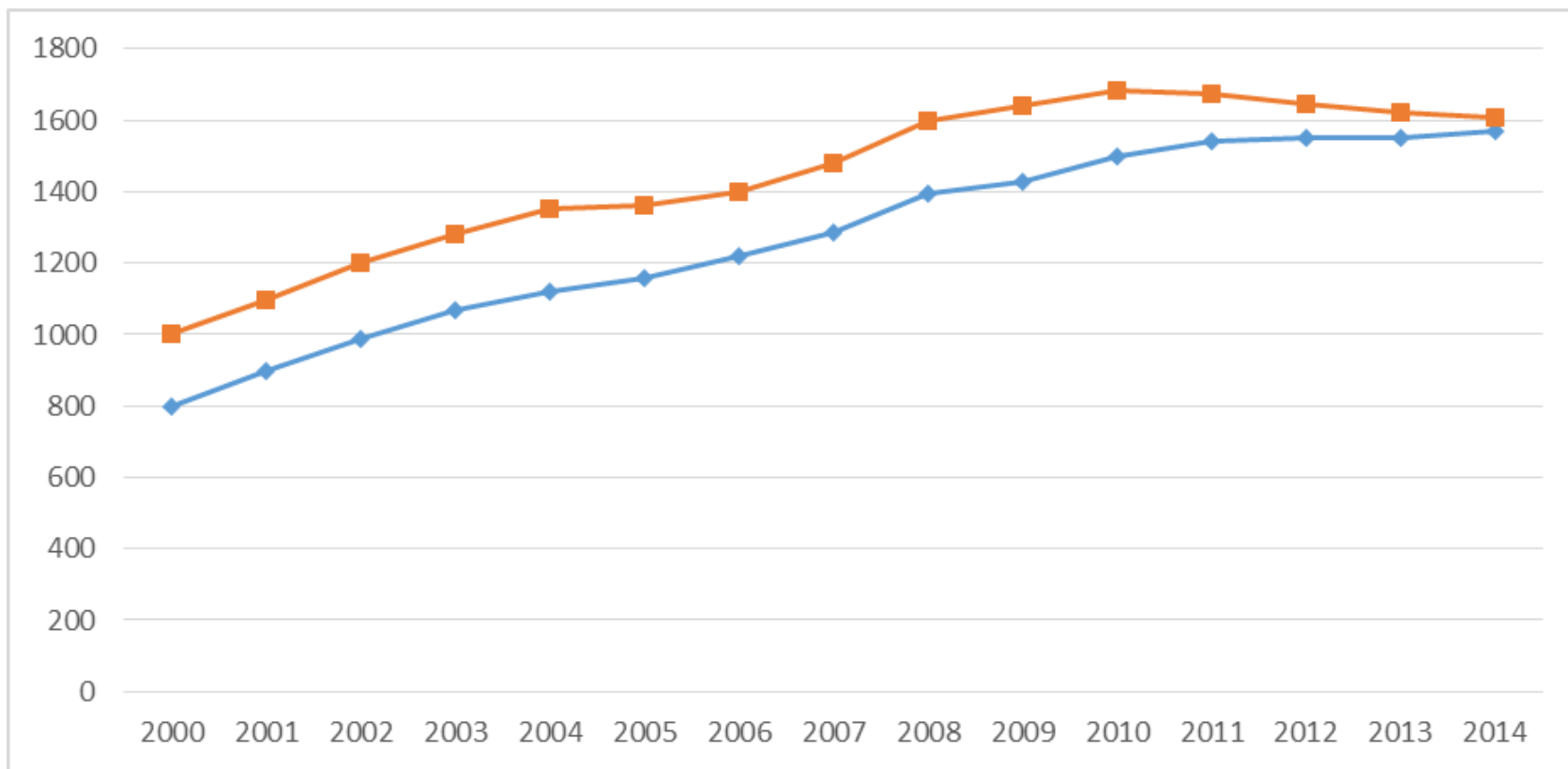
Število samozaposlenih v kulturni produkciji po posameznih letih (preračunano na podlagi indeksa 100 za leto 2002)

Različni tipi kulturne produkcije (knjige, razstave, film, gledališče, koncerti, drugi dogodki) (preračunano na podlagi indeksa 100 za leto 2002)

Primerjava povprečne mesečne plače v kulturnih dejavnostih (oražna črta) in drugih ekonomskih aktivnostih (modra črta) v Sloveniji po letih (v Eur)

3 Refleksivnost, izobraževanje in trajnostni razvoj

Konec velikih zgodb? (J. F. Lyotard)

Konec zgodovine? (F. Fukuyama)

Konec človeštva? (F. Fukuyama)

ali

TRAJNOSTNI RAZVOJ (TR)

kot nova velika zgodba, ali le nova utopija ?

Refleksivnost

- Giddens: The reflexivity of modern social life consists in the fact that social practices are constantly examined and reformed in the light of incoming information about those very practices, thus constitutively altering their character.
- Zato: reflexivity of modernity actually subvert reason, thererore we can never be sure that any given element of knowledge will not be revised!

Giddens, The Consequences of modernity (1990: 36-39)

„Razvoj“ reflektivnosti povzroča erozijo strokovnih presoj, kar dodatno vpliva na:

- konec ali vsaj usihanje razvojnega optimizma;
- Krizo ekspertne verodostojnosti;
- Pojav in množenje „novih (new age) prerokov“
- Vpliva na javne razprave;
- Presenečenje: poglobljanje strokovno – laičnih delitev!

- In seveda „ŠOLSKO ZNANJE“ postaja vse bolj „papirnato“, „nerealistično“, „nepraktično“, nekoristno (gl. Nuccio Ordine (2015): Koristnost nekoristnega. CZ

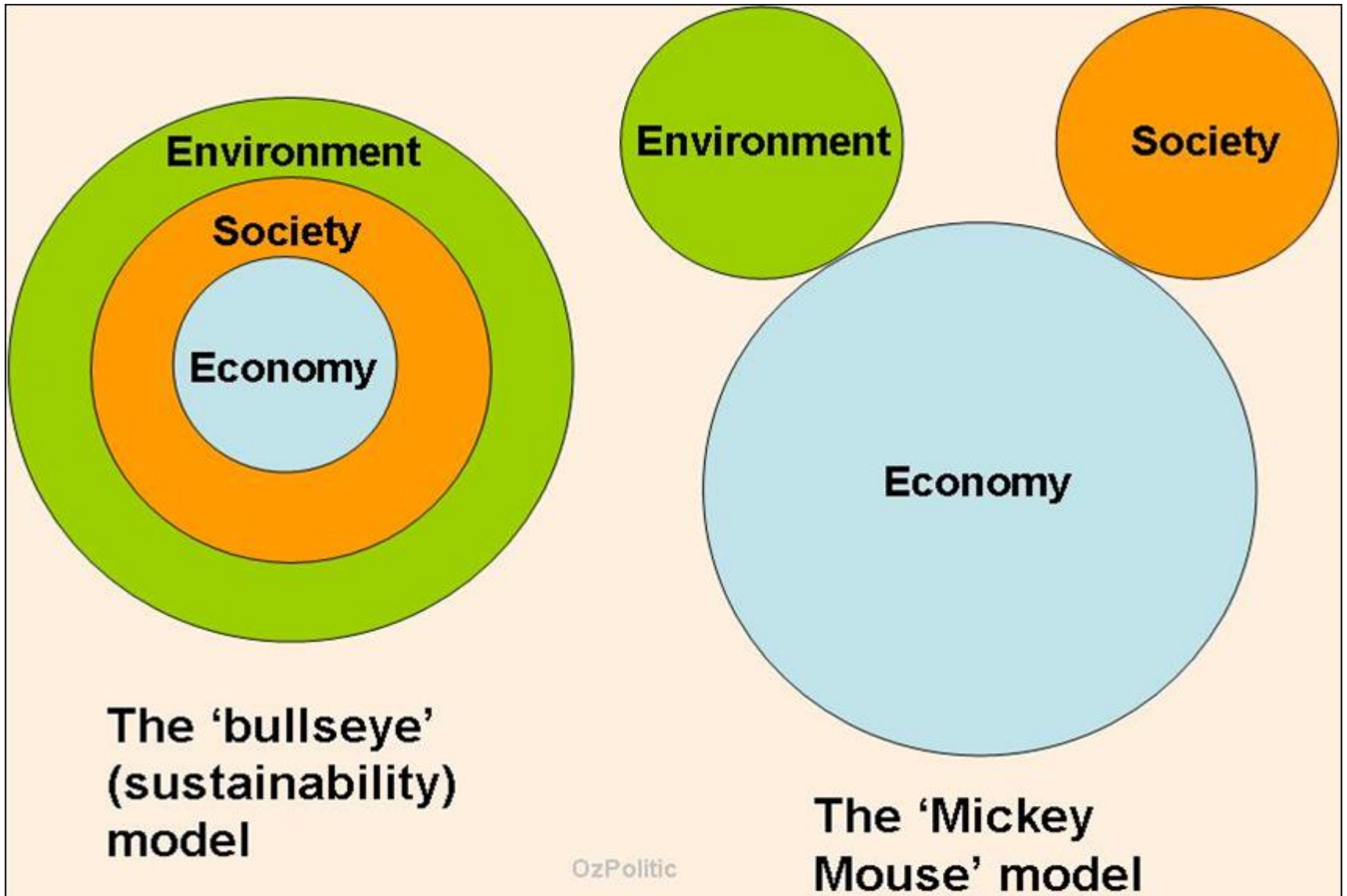
IZOBRAŽEVANJE

- Izobraževanje za TR (ITR) (University of Tennessee) temelji na predpostavki, da je smiselno povezovanje izobraževalnih sistemov in prizadevanj lokalnih skupnosti (od zaselkov do megalopolisov!) za doseganje TR.
- Dilem in problemov je seveda ogromno, bistveno pa je vprašanje, kako krmariti med temeljnim (bazičnim) naravoslovnim znanjem in konkretno uporabnimi tehnikami oz. kako lahko reflektivno izobraževanje pojasnjuje nastajajoče socio-tehnične kombinacije (B. Latour et al.)

TR

Konkretne usmeritve trajnostnega izobraževanja

- Izboljševanje primarnega izobraževanja
- Preusmeritev obstoječih kurikulumov
- Zavedanje in razumevanje javnosti o TR
- Urjenje, vežbanje (training)
- Spodbujati integracijo formalnega in neformalnega izobraževanja

<http://nz.phase2.org/what-is-strong-sustainability>

4 PROSTORSKA MOBILNOST IN RAZVOJ DRUŽBE:

Vpliv vzorcev prostorske („vozaške“) in bivanjske (selitvene) mobilnosti na izobraževanje in zaposlovanje v Sloveniji

Nizka stopnja bivanjske (selitvene) mobilnosti v Sloveniji neposredno in posredno vpliva na dnevne mobilnostne vzorce (vozaštvo) in je strukturni razvojni problem, ki zadeva tudi izobraževanje in zaposlovanje. Ključne medsebojno povezane lastnosti mobilnostne rigidnosti prebivalstva so:

1. Izrazita razpršenost poselitve (problem oddaljenosti in dostopnosti do izobraževalnih inštitucij in delovnih mest),
2. Tipologija bivališč (prevladujejo večgeneracijske enodružinske hiše),
3. Lastniška struktura bivališč (izrazito slabo razvit trg najemniških stanovanj)

PROSTORSKA MOBILNOST IN RAZVOJ DRUŽBE:

Vpliv vzorcev prostorske („vozaške“) in bivanjske (selitvene) mobilnosti na izobraževanje in zaposlovanje v Sloveniji

Specifična prostorska struktura RS je posledica morfoloških, zgodovinskih in politično ideoloških ozadij ter vrednotnih vzorcev populacije:

- a) **Izrazita razpršenost poselitve**, ki vpliva na način in stopnjo dnevne mobilnosti – vozaštva in na dolgoročne karijerne strategije posameznikov:
- dominantna uporaba osebnega avtomobila, neustrezna in izrazito skromna mreža javnega potniškega prometa, visoki stroški vozaštva. Izbira izobraževalne ustanove na podlagi bližine doma in ne na podlagi željene usmeritve in kvalitete (Hočevar, 2004).

PROSTORSKA MOBILNOST IN RAZVOJ DRUŽBE:

Vpliv vzorcev prostorske („vozaške“) in bivanjske (selitvene) mobilnosti na izobraževanje in zaposlovanje v Sloveniji

b., c.) Lastniška struktura in tipologija bivališč:

- 84% prebivalstva živi v trajnih lastniških bivališčih, pretežno v tipu enodružinskih hiš (cca. 80%): nizka stopnja najemništva (najnižja v EU, uradno pod 4%) pomembno vpliva oz. usmerja tip izobraževanja in zaposlitve posameznikov. Dejanska in željena bivanjska trajnost (kot del vrednotnega vzorca) vpliva na rigidnost pri odločanju za izobraževanje in zaposlitev, vezano na mobilnost. Dodaten problem je (predvidena) gradnja bivališč za več generacij, kar otežuje osamosvajanje mladih.

5 Okoljske spremembe, migracije, ekološki begunci

- Uvodno vprašanje: Ali narava „izumlja“ ekološke pregnance?

Analiza relacije okoljske spremembe – migracije:

- Proizvedene negotovosti (Beck)
- Pol. / ekon. / razvojne disparitete *sever – jug*
- Politike globalne mobilnosti (vladni / medvladni nivo)
- Diskurz o ranljivosti okolja vs. diskurz o ranljivosti posameznika

Trasiranje diskusije

- Polarizirana relacija med okoljsko in migracijsko analizo, disciplinarna nestrinjanja
- Terminološka nestrinjanja (ekološki begunci, ekološki migranti, ekološko razseljene osebe?)
- Začetki: El Hinnawi: *Environmental refugees* (1985)
- Katastrofični scenariji: Jacobson (1988) – napovedi o 10 mio okoljskih beguncev, Myers številko poveča na potencialnih 25 mio.
- Konceptualni premisleki: Black *Environmental refugees: myth or reality* (2001), zavrne hipotezo o okoljskih beguncih; meni, da ne obstaja okoljski begunec kot tak, temveč da begunstvo povzroči kombinacija političnih, ekonomskih in drugih dejavnikov.

Kritika prihaja s terena

- Ekološki dejavniki kot neposredni vzroki prisilnih migracij - kritika prihaja s terena; ključne so adaptacijske strategije!
- Množica, kompleksnost vzrokov za migracije, okoljskih ni mogoče izvzeti – politični konflikti, etnične delitve, človeško proizvedene katastrofe, katastrofalne vladne politike (dostop do hrane in posledično lakota), zgrešeni veliki razvojni projekti (npr. gradnja jezov) itd.; (primeri Severne Koreje in Bangladeša).

Kritika prihaja s terena

- Jónsson v analizi *The environmental factor in migration dynamics – a review of African case studies* utemeljuje hipotezo, da je za razumevanje odnosa *okoljske spremembe–migracije* nujno upoštevati procese adaptacije in nemigracijske strategije (2010).
- Skupnosti ne reagirajo kot homogene skupine (kdo migrira – odvisnost od strukturnih dejavnikov, spol, družinske strukture, starost, viri za migracije)

Tiranija definicij

- Ekološki begunci, ekološki migranti: ujeti med »tiranijo definicij« in potencialno izginjajoče države?
- Pravna razprtost; begunska konvencija pojma ne pozna; sentiment anti-begunstva paralizirajo spremembe na globalni ravni.
- Razseljeni okoljski migranti se bodo tudi kot »osebe brez države« znašli na globalni agendi; zagotovo vsaj v trenutku, ko naj bi po napovedih okoljskih strokovnjakov izginila katera od otoških držav. Takrat bo terminološki problem zadnja stvar, s katero se bo ukvarjala ta ali ona akademska perspektiva.